

SELMECI UJSÁG

Társadalmi hetilap.

Előfizetési árak.		Felelős szerkesztő	Kiadó és laptulajdonos:	Hirdetési díjak millimeter árszabás szerint.
Selmebányán:	Vidéken:	Wagner László dr.	Nádossy Ferenc	Nyilttér sora 40 fillér.
Egész évre 8 K — f.	Egész évre 9 K — f.	Selmebánya.	Zólyom.	Hirdetési és előfizetési díjak a kiadó címére Zólyomba küldendők.
Félévre 4 K — f.	Félévre 4 K 50 f.	Szerkesztőség: Deák Ferenc-utca 2.	(Telefon szám. 11.)	
Negyedévre 2 K — f.	Negyedévre 2 K 30 f.			
Megjelenik minden csütörtökön.		Főmunkatársak: A főiskola hallgatói.	Kéziratokat nem adunk vissza.	

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk

A jövő képe.

A mult alkalommal megemlékeztünk e helyütt arról a válságról, mely Európa pénzpiacát oly nagy izgalomban tartja. Rámutatunk azokra a veszedelmekre, melyek a kis intézeteket s ezekkel együtt a hitelt élvező közönséget fenyegetik. A hitelélet válsága után ma hirt adunk egy másik veszedeletről, mely talán még nagyobb csapást fog mérni a nagyközönségre. Ez a veszedelem terjedelmesebb lesz, bacillusai jobban el fogják lépni főleg az alsóbb néposztályokat, mint a hitelélet kórja.

A bajok még lappanganak. Nemsokára azonban elérkezik az az időszak, amely fel fogja őket vetni a napfényre.

Már a mai közgazdasági bajokról is azt mondjuk, hogy elviselhetetlenek. A drágaság nagy. De vigyázzunk. Folytatása jön. Kérlelhetetlenül. A közgazdasági hírek, melyek nyugatról indultak rémitő körutjokra, nem engedik, hogy más, jobb kilátásokkal kecsegtessük magunkat.

A földművelési miniszterium jelentését a világ gabonaterméséről olvassuk. Hivatalos adatok alapján készült ez, azért a belőle kivonható következtetések is hitelt érdemlők.

A világ ideai gabonatermése közel két milliárd koronával kisebb, mint volt a tavalyi. Ezt az időjárás szeszélye, az elemek játéka idézte elő. Olyan tényező, amelyet az ember nem tudott még eddig kormányozni. Ha az ipari termelés egy esztendőben két milliárdos érték-, vagy természecsökkenést mutatna fel, a világ a legnagyobb válságok egyikét élné át. Az ipar megszínylene ekkora hiányt. A mezőgazdaság sem virul tőle, de elvegetál.

És a termelésben beállott ezen válságos dregessió esztendőkre éreztetni fogja kártékony hatását. Még a látható készletek felhasználása mellett sem lesz elegendő az ideai gabonatermelés a szükséglet kielégítésére. Okvetlenül hiány — deficit áll elő. Ennek nagy áremelkedés lesz a következménye, aminek a hasznát azonban nem a termelő, nem a gazda, hanem a közvetítő, vagy pedig a hitelező fogja látni. Az ipar ilyen ferde helyzetet sohasem teremthet. Ha a produkció nem tudja ellátni a fogyasztást és az árak emelkednek, ennek maga az ipar látja hasznát és a gyáros élvezi az áremelkedés előnyeit.

Ebből következtethetünk az iparpártolás akciójának fontosságára. A primitív őstermelés független, vagy legalább is nagy részt független az em-

beri értelemről. Vagyon és jövedelem az elemek játékától függ. Független és így biztosabb a bázisa annak, ami az emberi erőttől függ, emberi tudással szabályozható és korlátozható.

Ime a világ gazdaság tehetetlenül áll most a megszorult készletek adta kétségbeesztő helyzet előtt és semmit, de semmit sem képes az esetleges krízis enyhítésére tenni. Kenyér kell, a kenyérhez pedig gabona kell és ha nincs gabona senki sem fog tudni kenyeret csinálni. Ez nagyon egyszerű igazság, olyan primitív, mint a helyzet, amely aktuálissá teszi. Gabonainség, kenyérhiány országok felfordulását idézte már elő és innen van, hogy a kulturában fejlettebb népek azok, amelyek elsőnek és aztán a legintenzívebben függetlenítik magukat a földtől. A gabonaexportáló országok a kulturában nem előre haladt országok. Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország a legnagyobb importállamok. Oroszország, Ausztrália, Kanada és Magyarország a legnagyobb exportáló országok. Nemcsak a geográfiai helyzet és a geológiai alakulás miatt, hanem mert ott az emberi értelem egyetemes hódító képességeinek a szükségessége már köztudat s a termelés ennek megfelelően első sorban az emberi erőttől és értelemről, sem-

Tempi passati.

Mikor ezer vággyal a szivemben
Egykor a küzdelembe mentem,
Bejárva az álmvilágot,
Letéptem a legszebb virágot,
És dagadó keblemre tűztem
Szent tűzben.

Később, hogy sorba tovaszálltak
Az édes álmok, büszke vágyak,
S kifosztva és koldus-szegényen
Néztem végig a sok reményen,
Mik ott heverték bús romokban...
Zokogtam.

Ma, hogyha csillogó szemekkel
Elém kerül egy ifju ember,
S ajkáról melázón peregnék,
Bűbájos álmok, röpke tervek,
Remények s más efféle dolgok:
Mosolygok.

Fehér Jenő.

Mese.

I.

Mikor a királyfi betöltötte a huszadik esztendejét, a bölcs államférfiak tanácsot ültek és kisütötték, hogy meg kell háza-

sodnia. Mikor a királyfinak értésére esett ez a döntés, nevetett és azt mondta, hogy ő biz az államférfiak kedvéért meg nem házasodik s mivelhogy magának vesz feleséget, az ő választásába az államférfiaknak beleszólásuk nincsen. Az államférfiak persze nagyon elszörnyűködtek amikor ezt meghallották, a király haragra lobbant s csak a királyné hullatott örömkönnnyet, mondván magában:

— Ez igazán az én fiam, mert van szive.

II.

Az államférfiak azt kívánták, hogy a királyfi a szomszéd fejedelem leányát vegye nőül, akinek nagy darab föld a hozománya, amely miatt igen sok hadakozás folyt a két szomszéd ország között. A királyfi azonban azt mondta, hogy látatlanban még Tündérország örökösnojt sem veszi feleségül és inkább lemond a trónról, hogysem szive és érzése ellen házasodjék.

— Mit tegyünk ezzel a fiuval? — kérdezte a király a királynétől.

— Hagyjuk szabadjára. Fiatal még. A szomszéd fejedelem leányával való házasság nem sürgős. Várjunk.

Ekkor megszólalt Nathaniel, a százestendős tanácsos.

— Ha megfogadjátok szavamat, nem telik bele kétszer két hét s a királyfi a maga jószántából kéri meg a szomszéd fejedelem leányának a kezét.

— Beszélj öreg, tudod, hogy mindig hallgattunk rád.

És Nathaniel elmonda, hogy mi a terve.

III.

Egy órával később a király magához hívatta fiát és ezeket mondta neki:

— Kedves fiam, jó hirt mondok. Megszabadultál attól a boldogtalan házasságtól, amelybe az ország iránt való kötelességed kényszerített volna. A menyasszony, akit neked szántunk, megtudta, hogy te visszautasítottad mielőtt ő igent mondott volna és büszkeségében megsértve unokabátyjának, a hercegnek nyújtotta kezét. Most tehát szabad vagy s kedved szerint választhatsz nőt magadnak. Még csak azt akarom tudtadra adni, hogy a herceg és neje a legközelebbi napokban vendégeink lesznek, mert a fiatal férj a mi országun-

mint az elemektől függő munkára és termelésre tért át.

Magyarország, amely az idén, sajnos, kelleténél jobban tapasztalhatja az egyoldalú termelés káros következményeit, valóban nagyon sokat okulhatna. Nálunk valóságos hódító hadjáratot kell folytatni annak a belátására, hogy az országot nem szabad és nem lehet egyedül a föld és az ég jó hangulatára bízni, és hogy a földön kívül kell még lenni valaminek, ahol az emberi munka biztosíthatja a tömegek fennmaradását. Kell lennie iparnak, amely akár a mezőgazdaságon, akár a mezőgazdaság mellett, ennek termékeiből adjon kenyeret és egzisztenciát az országnak.

Magyarország ezzel az egyetemes gazdasági válsággal olyan keserves helyzetbe kerül, hogy a mindennapi megélhetés kérdéseivel foglalkozni szinte mindenkinek kötelessége. A közös konyha iránt való általános érdeklődés már annak a jeleit mutatja, hogy most már a bajok sulya alatt nem csak sóhajtozni, de ellenük cselekedni is akarnak.

De mi még a közös konyha?! Az igen sürgős tennivalók sorában még csak az újnak tapintó kinyújtása. Kísérlet. Bizonytalan eredménnyel. Ha be fog válni, — amit kívánunk, — akkor ez csak bátorságot fokoz azokban, kik a drágaság miatt legtöbbet szenvedő városi nőnek segítségére lenni akarnak.

A kenyér — mint mindnyájunk közös mindennapi falatja tartson össze mindnyájunkat s gondolkozzunk, mi lesz az alsó néposztállyal. Az ő számára is ki kell találnunk valamely módust, mely őt is segítené a világtermés-depresszió messzire kiható következményeinek leküzdésében.

A kenyérinség mellé fog nálunk még a fahiány és széndrágaság sorakozni. Furcsa lesz. A városi nagy erdőbirtok közepén szénhiány miatt fogunk megfagyni.

A jövő tavaszi egészségügyi statisztikára kíváncsiak vagyunk.

Koburg Ferdinand.

Az egész világ sajtója megemlékezett a bolgár fejedelem husz éves jubileumáról.

Városunknak régi ismerőse, jóakarója. Akkor, amikor még gyermek volt s azután is sokat megfordult itten. Rittkábban, de még most is el-eljön pihenni Szentantalba, ami közvetlen szomszédságunkba. Ide elhozza féltett kincseit gyermekeit is.

Őseinek kastélyában, a kert és erdő százados fái alatt el-elmereng a gyermek s ifju évek szép emlékeiről s ilyenkor, mintha az öreg fák lombjai azt susognák: ugy-e nehéz fejedelemnek lenni, a korona néha nagy teher? S Ő sokszor mondotta: Bizony jobb volt itt, sokkal jobb.

Régi szép emlékeihez tartozik városunk is s talán ezért meglátogatja mindig, ha ide elkerül. Érdeklődik dolgaink iránt s fejedelmi kegyével mindig kitüntet valakit

Kötelességet teljesítünk akkor, amikor életének husz évi igazán nehéz küzdelméről mi is megemlékezünk s őt ez alkalomból üdvözzöljük.

*

1886. év Szt. István napjának éjjelén Battenberg Sándort, Bolgárország első fejedelmét a maga katonái kényszerítették lemondásra s országából erőszakosan elhurcolták. A tömeg, a nép sokszor hálátlan. Sándor dícsőséget szerzett az országnak a bolgár-szerb háboruban s az ország népe közönnnyel nézte azt a nagy igazságtalanságot, amit a saját tisztjei követtek

el koronás fejedelmükön. A kelet népe kiszámíthatatlan. A fejedelem sorsa általános felháborodást, a bolgár események ilyen fejlődése általános nyugtalanságot keltettek Európaszerte.

Az események még el sem simultak, a sötét felhők a Balkánon még el sem osztottak, amikor 1897. tavaszán a bolgár nemzetgyűlés Koburg Ferdinándot választotta az ország fejedelmévé s felajánlotta a koronát.

Egy állandóan nyugot-Európában élő embernek a keletre menni már magában véve is nagy dolog. A keleten oly trónra lépni, mely támasszal birni sehol sem látszott, oly nép fejévé lenni, mely uralkodóját nemsokkal előbb elárulta, ahol a halál minden bokorból leskelődik, vakmerő vállalkozásnak látszott.

Koburg Ferdinand nem félt, feláldozta kényelmét s elindult oda, ahol mindenki és minden idegen volt neki, ahol a halált olyan könnyen és gyorsan osztogatják. Vakmerő bizalommal ment ugyszólván egymaga egy népet előbb meghódítani, hogy később uralkodhassék felette és boldogítsa. Ez a bátorság fejedelmi tény volt, melyet egész Európa szívszorogva nézett, ez a tény egymaga érdemessé tette a trónra.

1887. augusztus 10-én rekkenő hőségben ült vonatra. Legszorosabb környezetében Zichy Jenő gróf és Dobner kapitány a mostani vezérőrnagy és hadsegéd voltak. A vonat fülke ablakai le voltak függönyözve, mert merénylőktől tartottak. Az orosz zsoldban álló bolgárok hír szerint merényletet terveztek a Koburg herceg ellen s ezért óvatossággal indult országhódító útjára.

Orsován az Orient gözösre szállott, melynek indulási idejét is nagy titokban tartották. A hajó rögtön felszedte horgonyát, amint a társaság rajt volt. Hátral a magyar és osztrák kereskedelmi lobogó len-

kon keresztül viszi haza bájos feleségét. Iparkodjál elfelejtetni vele előbbi udvariartalanságodat.

IV.

Tizednapra megérkeztek a vendégek. Mikor a királyfi meglátta a herceg feleségét a hölgyek között, megdobbant a szíve és sötét pir öntötte el az arcát. Ugy rémlett neki, mintha már látta volna valahol ezt a fiatal nőt, aki szép volt, mint a hajnal.

Tánc közben a fiatal hercegasszony így szólt a királyfihoz:

— Eljöttem fenség, hogy megmutassam magamat s ön meggyőződhessek róla, hogy sokat veszített, amikor engem olyan fitymálva visszautasított. Mint leány nem jöhettem volna el az udvarba és nem mondhattam volna meg ezt önnek, — mint asszony megtehetem. Fenség rosszul tette, hogy ítélte, mielőtt látott és ismert volna.

— Ezek a szavak nagy fájdalmat okoznak nekem, de a legnagyobb fájdalmat mégis akkor éreztem, amikor az imént megpillantottam.

— Miért?

— Mert abban a pillanatban tudtára ébredtem annak, hogy eljátszottam az életem boldogságát.

— Csak nem akarja azt mondani, hogy szerelmes belém?

— Szeretem örültem! . . . Kimondhatatlanul.

V.

A piruló szép asszony kivonta karját a királyfi karjából és így szólt hozzá:

— Fenség! Bocsáson meg, de nem hallgathatom tovább. Gondolja meg, hogy férjes asszony vagyok.

— Ez is az én bűnöm s ne hidje, hogy elfeledem valaha, — mondta szenvedéllyel a királyfi. Tudom, hogy vége a boldogságomnak s mindennek csak az én oktalanságom az oka. De van egy kívánságom s azt teljesítenie kell, ha nem akarja, hogy baj származzék a dologból.

— És mi az fenség?

— Önök pár nap mulva utra kelnek és én nem látom viszont soha, soha! Legyen irgalmas hozzám és adjon — egy csókot

— Fenség!

— Egy csók! Önnek semmiség, nekem egy egész világ. Ön elfelejti hamar, nekem örök emlék lesz, mely kísérni fog az életem keresztül.

— Nem tehetem!

— Hiszen ez nem bűn a férjével szemben, hanem irgalom, amelyet egy boldogtalan szerelmessel gyakorol. Nem tagadhatja meg tőlem.

— Nem lehet!

— Ha meg nem adja, itt a szemelättára agyonszurom magamat.

Előrántotta finom, villogó törét, — de a szép asszony megragadta az ifju királyfi kezét és így szólt hozzá:

— Csókoljon meg hát fenség, de tudja meg, hogy ezela csókkal arájának jegyez el. . .

A királyfi megütődve nézett rá, de azután mindent feledve karjaiba zárta.

VI.

A vén Nathaniel nagy darab földet kapott ajándékba a királytól, amiért oly szépen nyélbe ütötte a nehéz dolgot.

— Fiam szerelmesekkel könnyen el lehet banni felség. A szerelem olyan bolond szenvedély, hogy mindig a lehetetlent kívánja, s nem fogadja el, amit kínálnak neki. Tudtam, hogy a királyfi szerelmes lesz a királykisasszonyba, ha azt fogja hinni róla, hogy asszony és hogy nem kíván az ő felesége lenni.

— De mit gondolsz Nathaniel, nem szeretett volna bele akkor is, ha mint leányt mutatjuk be neki?

— Biz az meglehet felség, a szerelem néha egész okos dolgokat is véghezvitet az emberrel.

gett s a bolgár fejedelmi lobogót csak később huzták fel a főárbóca.

A hajó augusztus 11-én este 6 órakor érkezett Viddinbe, hol Stambulov vezetése alatt a regensek, a nemzetgyűlés elnökei és a miniszterek fogadták és 101 ágyulövés köszöntötte az új fejedelmet, aki itt lépett először országa földjére. A fejedelem legoít proklamációt intézett a néphez, melyben jó szándékairól biztosította. 12-én Viddinből Rusesukba hajózott, hol az éjszakát töltötte és augusztus 13-án újból visszatért Szisztovába, ahol ismét partra szállt.

Augusztus 13-án a fejedelem és kísérete gyors ügetéssel haladt a néptelen utakon Timova felé erős lovas fedezettel. Semmi sem árulta el a fejedelmi országfoglalást, a nép örömeinek sehol semmi nyoma sem volt. Este érkeztek Tirnovába, ahol a fejedelmet egy gazdag kereskedőnek házában helyezték el.

Másnap volt a fejedelem eskütétele a nagy nemzetgyűlés deszkából és gerendából összerótt épületének üléstermében, melyen néhány zászlótól eltekintve semmi sem mutatott, hogy az ország történetében nevezetes esemény játszódik le. Mindenütt csupa szürkeség köznapi hangulat volt.

Az ünnepélyes Te Deum után megjelent a fejedelem ragyogó egyenruhában, fényes kísérettel. Hidegen leült a trónus gyanánt szolgáló karosszékbe és közönyösen nézett végig a sűrű társaságon, amely egyáltalán nem erőltette meg magát a nagy lelkesedéssel. A fejedelem elmondja az esküt és most már, mint az ország törvényes fejedelme hagyja el a nemzetgyűlés faházát.

A nagy napot népünnepély, tábori lakoma és katonai parádé fejezte be anélkül, hogy feltűnően kihozta volna sodrából a város lakosságát. Ferdinand augusztus 15-én Szófiába utazott.

Ez a fejedelem trónralépésének rövid története. Ettől az eseménytől lehet számitani Bolgárország haladásának idejét. A fejedelem az elmúlt 20 esztendő óta fáradtságot és pénzt nem sajnálva mindent megtett országa érdekében még ősi vallását is feláldozta és gyermekeit az ortodox vallás szerint kereszteltette és ennek az egyháznak nevelte.

Habár a nagy mű befejezve még nincsen és a kelet zürzavara még egyre kihallatszik ebből az országból, de kétségtelen, hogy Kóburg Ferdinand nagy és áldásos munkát végzett s a művelt nyugat nemzetei egyaránt elismeréssel adóznak fejedelmi bátorságának és bölcsességének.

Őszintén kívánjuk neki, hogy népe úgy szeresse, amint azt megérdemli.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Pelachy Ferenc m. kir. bányafőmérnök Aranyidára lett áthelyezve.

— **Magyar evangélikus egyház.** A vármegye evangélikus egyházainak nagy részének hivatalos nyelve tót és csak szórványosan tót és magyar. Az első kizárólagosan magyarnyelvű evangélikus egyházközség Ipolyvácén most alakult meg. Händel Vilmos ev. főesperes a leszámoló

és egyezkedő közgyűlést a múlt hó második felében tartotta meg. Ott volt Krupecz István ev. alesperes, Király Ernő liceumi igazgató is.

— **F. M. K. E. jubileuma.** Nyitra városa nagy előkészületeket tesz, hogy a F. M. K. E. negyedszázados ünnepe alkalmából odaérkező vendégeket méltóan fogadhassa. Az ünneprendezés összes munkáját e vendéglátó város vette át a jubiláns egyesülettől, melynek amugy is elég munkát ad a közgyűlés tárgyainak előkészítése. A vendégek fogadását és elszállásolását *Faschler* Ferenc polgármester, az ünneprendezés feladatait *Juhász* Sándor, az Iparbank igazgatója s a város díszitést *Rédeky* Géza rendőrkapitány végzi, akiknek az összes városi tisztviselők segédkeznek. A jubileumra eddig a következő egyesületek jelentették be képviselőtüket: a Petőfi-társaság, az E. M. K. E., az Országos Magyar Szövetség, a D. M. K. E. a mely Rákosi Jenő főrendiházi tag és dr. Fodor Oszkár főtitkár által képviselteti magát, a Magyar Földrajzi Társaság, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a D. M. K. E., az Országos Alkotmánypárt, a Magyar Gazdaszövetség, az Országos Erdészeti Egyesület, Körmöcbánya sz. kir. és főbányaváros és még számosan. A jubiláris közgyűlésre napról-napra sokan jelentkeznek. Ujabbán dr. Palugyay Mórlic lipói főispán és Hontvármegye küldöttsége jelentették be magukat. A főispánok, a jubiláris közgyűlés tiszteletére, diszmagyarban fognak megjelenni. A F. M. K. E. kulturális működéséhez érdekelt egyházi főpásztorok közül eddig csak Antal Gábor ev. ref. püspök jelentette be részvételét. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületet jubiláris közgyűlése alkalmából, igen számosan üdvözlük. Wekerle miniszterelnök levélben mentette ki magát, hogy a magyar kultúra ünnepén sokoldalú hivatalos elfoglaltsága miatt meg nem jelenhetik, de egyszersmind az egyesületet hazafias, áldásos működésének alkalmából a legmelegebben üdvözlük. A D. K. E. Pallavicini Ede örgróf elnök aláírásával meleg hangú levélben üdvözlük a F. M. K. E.-ét: Ezenkívül üdvözölték még a F. M. K. E.-ét; az Erdélyi Múzeum Egyesület, a Budai Dalárda, a Nagypénteki Református társaság és az egyesület számos tagja. A keresk. miniszter a közgyűlés alkalmából tíz napra érvényes kedvezményes utazást engedélyezett az egyesület tagjainak. Ezek a kedvezményes jegyek ugy a magyar államvasutak, mint a kassa-oderbergi vasut gyorsvonataira is érvényesek. A F. M. K. E. elnöksége újból fölkeri azokat a tagokat, a kik a jubiláris közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy szept. 7-ig bezárólag az egyesület főtitkári hivatalánál Nyitra jelentkezni sziveskedjenek, mert a később jelentkezők elszállásolásáért nem vállalhat felelősséget.

— **Hontvármegye megszüntetése.** Ipolyságon az a hir járja, hogy a belügyminiszteriumban az általános választói jog előkészítésével kapcsolatban az egyes választókerületek kikerekítésén és új választókerületek létesítésén is dolgoznak s egyuttal néhány megyét megszüntetni és más megyébe beolvasztani akarnak. Áll-

tólag Hontvármegye is a halálra szánt vármegyék sorában szerepel s azt Bars megyébe akarják olvasztani, a kikerekített vármegye székhelye pedig Léva lenne. Mi azt hisszük, hogy azt a hirt a bukófélben levő Lits Gyula főispán hozta forgalomba csak azért, hogy aztán a vármegyét megmenthesse s ebből érdemeket kovácsolhasson magának. Nálunk legalább így tett. Nagyképűsködve kijelentette, hogy a kormány körében értesült, hogy komolyan foglalkoznak a főiskola elvitelének kérdésével s ezzel szítani igyekezett azt a vaklármat, ami a kérdés felvetésekor keletkezett. A végén pedig kisült, hogy a miniszteriumban erősen idegenkednek a mesterségesen felszínre került kérdésnek ilyen megoldásától. Ha a főispán volt a hirharang, megnyugtathatjuk a hontiakat azzal, hogy őt odafent kutyába se veszik és terveiket közölni odafönt vele nem szokták. Mi örvidenénk, ha a mi törvényhatóságunkat valamelyik vármegyébe beleolvasztanák, mert közterheink ezzel tetemesen csökkennének.

— **Halálozás.** Hoznek János kir. jogügyi tanácsos, a besztercebányai kir. kincstári ügyészség főnöke életének 58-ik, szolgálatának pedig 30-ik évében szeptember hó 1-én elhunyt. Hoznek Gyula szentantali Koburg uradalmi erdőmester az elhunytban fivérét gyászolja. Temetése szeptember hó 3-án volt Besztercebányán.

— **Szenzációs betöréses lopás.** A selmecbányai kir. járásbírósnál Szt. István napját megelőző éjjel valamelyik humoros hajlandóságú tolvaj betört a hivatalos helyiségekbe, ott az asztalok fiókjait feltörte s azok tartalmából a pénzt és értékesebb holmikat egész nyugodtan kiválogadta s aztán ellillant. Másnap az iratokat kihányva és össze-vissza forgatva találták. A tolvaj a peres és perenkívüli irásokban és a Wertheim szekrényben kárt nem tett. Hir szerint a tettes ellen ez alkalomból kivételesen nem indítják meg az eljárást, mert — elfelejtette névjegyét otthagyni és attól tartanak, hogy a nyomozás, mint mindig, ez alkalommal is eredménytelen maradna. A rendőrség plakáton fogja az ismeretlen tettest a jelentkezésre felkérni, mert állítólag restellik a dolgot nagyon.

— **Hymen hírek díjazása.** A vidéki lapok részére előnyös, de a közönségre új adót ró a Vidéki Hirlapírók Országos szövetségének legujabb határozata. Kimondotta a szövetség, hogy a kötelékébe tartozó vidéki hetilapok az egyszerű eljegyzési és esküvői hírekért előfizetőktől 5 koronát, nem előfizetőktől pedig 10 koronát tartoznak szedni. A mi lapunk a szövetséghez még nem tartozik.

— **Uj nevelőintézet vakok részére.** Wechselmann Ignác 1,400.000 koronát hagyományozott egy *vakok tanintézete* létesítésére. Az intézet ősszel nyílik meg. Az intézetbe felvesznek az ország bármely vidékére való 8—10 éves vak gyermekeket valláskülönbség nélkül. A növendékek az intézetben *teljesen díjtalanul* nyernek ellátást és oktatást, sőt ruházatot is és hozzátartozóiknak csak fehérműről kell gondoskodniok. A folyamodványokat szeptember

20-ig születési-, orvosi- és himlőoltási bizonyítvánnyal felszerelve „lovag Wechselmann Ignác és neje Neuschloss Zsófia vakok tanintézete“ bizottságához kell címezni.

— **Rendőr kutyák.** Belgiumban és Észak-Amerikában juhász kutyákat használnak a betörők és tolvajok kinyomozására, sőt utcai verekedéseknél is felhasználják azokat. A kutya a tolvajt és betörőt elfogja, az utcai verekedőket szétválasztja. Ezt az intézményt be kellene hozni nálunk is, tenger sok költséget megtakaríthatnánk. Nem is kellene olyan sok kutya, mert ezek állandóan le s fel loholnának.

— **A veszett kutya története.** A mi városunkban megveszett kutya, mely az egész környéket bebarangolta nagyobb bal eset nélkül Szt. Antalból Berencsfalun át Teplicskére s onnan Szebellélre került, ahol utolérte végzete, mert agyonlőtték. — Pitz Albert korponai állatorvos felboncolta s boncoláskor kezét megsértette és megfertőzte. Az orvos a Teplicskén megmárt asszonnyal együtt a budapesti pasztor intézetbe került.

— **A nők korának kiszámítása.** Az asszonyok meg a leányok nem szívesen árulják el korukat, de reá lehet jönni. Meg kell kérdezni a nőtől, hogy melyik hóban és napon született. A két dátum számát szorozni kell egymással, azután hozzá kell adni ötöt, a kijövő összeget megint szorozni kell 50-nel. Ehez a számhoz a nő hozzá adja a maga korát, az egész számból levon 365-öt, azután hozzáad 115-öt és megmondja mi az eredmény. A két jobbra eső szám adja a kort, a balra eső szám a születés hónapját. Ha például az eredmény 822, akkor az illető nő augusztus hónapban született és 22 éves.

— **Apad a szántói víz.** Hir szerint a szántói savanyu víz forrás, ez a csodáshatású ásványvíz fogtán van, a forrásai apadnak s a víz erejéből és hatásából is veszített. Egy angol társasággal kellett volna 4.000.000 üveg szántói víz szállítására szerződést kötni, de ez éppen a jelzett okból nem jöhetett létre. A hirt fenn tartással közöljük, mert hirforrásunk is kételkedik annak alaposságában.

— **Hamis pénz.** A Hontmegyébe tartozó Felsőtur községet az arra járó cigányok egész tömeg hamis 5 koronással árasztották el. Az utánzatok hir szerint sikerültek. A csendőrség nyomoz. Korponán egy tótpelsőci ember Dobrik Samu korcsmájában egy 5 koronást akart felváltani. A pénz, amely különben hű utánzat és csengése is hasonló az ezüsthöz, hamis volt. Óvakodjunk.

— **Amerikai reklám.** Amerikai izü reklámról értesülünk egy nagyvárad lap társunk nyomán. Egy ottani pékmester ugyanis közhírré tette, hogy a mindennapi frissen sült kenyérének egyikében a vevők egy hártypapirosba takart öt koronást fognak találni. Egyben felkérte a szerencsés vevőt, hogy a pénzdarabot ellenőrzés végett vigye el egy ottani lap szerkesztőségébe. A leleményes pékmester alig győzte vevőit kiszolgálni.

— **Közöskonyha.** Alig van nap, hogy valamelyik városban a közös konyha intéz-

ményével a megvalósítás érdekében ne foglalkoznának. Ez irányban már Besztercebányán és Balassagyarmaton is megindult a mozgalom s amint értesülünk, hamarosan lesz nyélbe ütve a dolog ott is. A legnagyobb kíváncsisággal várjuk az alapszabályszerűen főzött ebédeket és vacsorákat. A mi szervezőink a városháza tanácstermében értekeztek szeptember 4-én. Ez egy kissé aggaszt bennünket, mert amit ott főztek ki és meg, az mindig kozmás volt.

— **Ellenőrzési szemlék elmaradása.** A m. kir. honvédelmi miniszter rendeletet tett közzé, mely szerint az idén a tartalékos és póttartalékos katonák ellenőrző szemléje ugy a közös hadseregnél, mint a honvédeknel elmarad s nem tartják meg az idén a népfölkelők időszaki jelentkezését sem. A tisztek azonban az idén is kötelesek jelentkezni.

— **A takarékpénztári per.** A selmei takarékpénztár felosztása és 1906. évi mérlegének helyesbitése végett folyamatban levő perben felperes a takarékpénztári okiratokkal kívánván állításait bizonyítani, ezen okiratok felmutatása végett újabb pert indított, melynek elintézéséig az alapper szünetel. Az újabb perben a periratok váltása októberben fog befejezést nyerni s az ipolysági kir. törvényszék e perben remélhetőleg még ez év folyamán foghatározatot hozni. A takarékpénztár ügye s e perben költségeit következőleg számította fel: 1. ellenirat szerkesztése, leiratása kétszer és beküldése 500 kor. 2. viszonzalás irat szerkesztése, leiratása kétszer és beküldése 500 kor. 3. régi okiratoknak kutatása, kiemelése, áttanulmányozása 8 nap á 100 kor. 800 kor. 4. iratjegyzék szerkesztése és leiratása kétszer 300 kor. 5. iratjegyzék szerinti okiratok összeesomagolása és elküldése 30 kor. 6. pertári megjelenések 100 kor. Ez összesen 2230 kor. No ez igazán mérsékelt felszámítás.

IFJUSÁG.

Őrszem.

Sorompó liga.

Többen jöttek hozzánk botrányos panasszal.

Biztosan tudjuk, hogy Finkelstein Alajos uraság nem fog mérgeledni ezekért a sorokért. Elvégre is Geld regirt die Welt — és mit törődik ő a többivel. Nem is azért írjuk őket, hogy ő kegyelme megragadván nemzetközi haragjának lantját, pengesse rajta Salamon átkait. Mi ezt a megerőltetést nem kívánjuk tőle. Sohse terhelje szívét a legcsekélyebb érzéssel se. Ne is törődjék ő mivelünk. Mi se neki szólunk, hanem a magyar közönségnek. Mi se törődjünk Finkelstein boltos üzletével. Alig várjuk az időt, hogy ugyanezt elmondhassuk az ifjuság ujonnan felérkező seregének. Cave canem! Nézd meg és kerüld ez ő küszöbét!

Finkelstein uraság okos ember s csak mellette tűnik ki, hogy a buták mily becsületesek. Elmésségének principiuma mások pénze. Ahol nincs pénz, ott ember sincs. Ez még magában hagyján. Hiszen boltosok más faluban is vannak. Elvégre, hogy volna ő okos, ha mások szamarak nem volnának?

Más is ám az oka annak, hogy nevét a tollunkra vesszük. Nem resteljük. Elvégre szemétkihordásról is szoktak írni.

Megbotránkoztató az ő üzletébe bemenni. Tele van importált árukkal. S ez nem természetes. Egy cseppet sem az. Természetes talán akkor volna, ha magyar áruk azon nembem nem volnának s ha nem járulna az ő részéről ehhez az a részvétlen pökhendiség, mellyel a magyar nemzet iparpártoló küzdelmét leszólja. Az ilyen ember idegen e hazában. Nekünk ne legyen polgártársunk. Ideáljaink, küzdelmünk belőle mindig megvető kacajt váltottak ki. Ő különben a „tulipán-erdő“ esősze, a magyar „tulipánkert“ szövetség bécsi ellenlábásának expoziturája. A kereskedelem tere ő ugyanaz, mint Szabó Misi a főispáni székekben volt. Az ilyet türni bün. Kiebrudalni kötelesség. Mit szólnak hazafias kereskedőink Finkelstein abbé lángoló hon szerelméhez? Mi majd tettekkel fogunk hozzászólni.

APRÓSÁGOK

Kirándulások.

A mi városi tisztviselőink igazán nem panaszkodhatnak mellékes jövedelem hiányáról. Az 1906. évi zárszámadás szerint utiköltségre 7578 korona 14 fillér lett kiadva. Ez a zárszámadás a jó gazdálkodásról is kellő tájékozást nyújt, mert megállapítható belőle, hogy éppen 678 korona 14 fillérrel lett több kiadva, mint amennyit a költségvetés szerint kiadni lett volna szabad. Ezt a többletet a számadás szerint az Ipolyságra, Budapestre, Érsekújvárra és Esztergomra történt többszöri kirándulás okozta.

A polgármester igazán nagy szolgálatot tenne városunknak, ha a „Selmebányai Híradó“-ban egyenkint leközzölné az uti számlákat. Persze ehez egy kicsit nagyobb bátorság kellene, mint a 86000 koronás hiány bevallásához.

Felette érdekes, hogy a közgyűlés azon örömmel, vagy öröm nélkül vegyék-e tudomásul a főispánnak a lakásról való lemondását több ideig vitatkozott, mint a mennyi időt szenteltek a számadás behatározására. De hát még most sincs késő. Tessék meginterpellálni a polgármestert, hogy milyen utazásokra kellett az a rengeteg sok pénz és mi volt az utazások eredménye?

Polgármesteri kijelentések.

A polgármesternek egy nagyon nagy hibája van. Sokat beszél, aminek azlán az a következménye, hogy megfélekedezik arról, amit már mondott.

Amikor a rendőrkapitányi állás betöltetlenül hagyása lett elhatározva, kijelentette, hogy ez a *takarékosság* érdekében történik. Egy hónapra rá erről már megfélekezett és a megtakarítani célzott kapitányi javadalmakat a tisztviselői fizetésemelésből eredő több kiadás *állandó és biztos* fedezetként jelölte meg, de erről is hamar megfélekezett, mert a mult hóban már azt mondta, hogy a szükség magával hozza, a kapitányi állást betöltik, ezzel kapcsolatban elárulta azt is, hogy ez esetben a fizetésfelemelés csak nagyon kis pótelést

eredményez majd, holott a fizetésemelés tárgyalásakor biztosította a közgyűlést, hogy ez a közönség újabb és nagyobb megterhelésével sohasem fog járni.

A főispáni lakás kérdésével is így áll a dolog. Amikor az indítvány ez ügyben meg lett téve, azt nagy hirtelen beküldte a főispánnak, hogy az annak tárgyalása előtt saját akaratából lemondhasson, ha meg van a jószándék benne s ezt el is mondta többeknek azzal, hogyha tudta volna a szándékot az indítvány tekintetében, azt ő simán elintézte volna. Most pedig előbbi beszédjével ellentétben nem restelte a közgyűlésen azt állítani, hogy a főispán tudomása szerint a lakásról már előbb le akart mondani, de ebben az indítvány gátolta meg.

A polgármesternek mégis csak jobban kellene vigyázni kijelentéseire, ha bizalomra tart számot.

A főispáni lakás.

Ennek a dolognak is a végére jártunk. Megtudtuk, hogy a főispán a lakásról nem saját jóakaratóból, hanem felső utasításra mondott le. Amikor ugyanis a lakás ügyében tett indítvány ügyében hozott határozat ellen felebbezés lett beadva, a méltóságos urat ad audiendum verbum felhívták Budapestre s ott nagyon röviden tudomására adták, hogy a felebbezést a blamage elkerülése végett visszautasítják ugyan, de a lakásról le kell mondania.

A főispáni nagylelkűségnek ez a nyitja.

FURCSASÁGOK.

Si tacuisses. . .

„Ha hallgattál volna, most is bölcsek tartanának,“ mondja a klasszikus római. És olyan jóízű dolog ezt idézni a *hodrusi békeapostolok* nagymosakodása alkalmából.

Asztalunkon fekszik a „Selmecebányai Hiradó“ 35-ik száma s meghatottan lapozgatjuk a hodrusbányai hangversenyt rendező ifjuság ihletett tollu szószólójának kedves válaszát, melyről csak úgy csöpög a jóakarát.

Mindenek előtt köszönettel nyugtázzuk lapunk olvasóközönsége nevében a közlött részvétnyilatkozatot s ha jövőben ilyenek mellőzéséért esedezünk, tesszük ezt azért, mert olvasóink sokkal szerényebbek, semhogy *ilyen magas* helyről jövő részvétre reflektálni bátorokdának.

Feljajdulásuk meddő Uraim!

A kritika jogát elvitatni magunktól nem engedjük. Nem vagyunk hivei a napraforgó elméletnek, nem bókolkunk napszámos módra, mert meggyőződésünk maradt most is, hogy a monológ agyondicsért előadás modora csak egy jelzőt érdemel, hogy izléstelen.

Tudásunk kritikai része talán némi sebet ejtett a rendezőségen? Nem, azt a sebet önmaguk ejtették akkor, amikor a *jótekhony cél örve alatt* egy fészkelődő csoport „dzsin-dzsin“ táncot rendezett a saját társadalmi ál-fensőbbségének illusztrálására.

De ha már így volt, legalább addig várhattak volna, míg valaki rájuk fogja hogy intelligensek. Bizonyára tudják, miért kellett sietni a címzéssel. Mi már csak

fájdalmasan konstatálhatjuk, hogy kár volt e kies völgy csendjét az intelligencia cég jegyével telekolompolni.

Még egy megjegyzést.

Szívességből közreműködő hölgyek nevét belevonni a hirlapi polémia argumentumai közé — az izléstelenség csimborasszója! Ezzel saját fejükre olvasták az intelligencia hodrusi definícióját.

Ezek után egy egész *tejtenger* sem menti fel Önöket a megérdemelt kritikától.

Jaj nem!

Hogy a kánya csipje meg!

Mégis csak furcsa dolog ez az *izlés*.

* * *

A hodrusi hangversenyről szóló közleményünkre való hivatkozással a következő verset kaptuk.

„Hodrusbányán . . . “

Uj gyár alakult volt nem rég itt minálunk,
Ilyet széles e világon nem találunk;
Kuplégyártó cég a címe,
Stimmel annak minden ríme.
Megrendelés, az bőven van,
Majd megszakad a munkában Hodrusbányán.

De — kérem — e hirhedt cégnek is van baja,
„Némely ember“ ha hall róla, hull a haja.
Gyártmányain nincsen patent,
Bosszankodnak ezért „fent“ s „lent“
Pulyka-módra járnak-kelnek,
„Baráti“ az „ingyen“ tejnek Hodrusbányán.

Olvassák csak Selmec monografiáját,
Megtalálják bizvást benne Hodrusbányát.
Hires most is, mint volt régen,
Izgató volt s van is bőven;
Kik „büntetlenül“ izgatnak,
Hazugnak fejére másznak Hodrusbányán.

Hosszú e kies völgy biz' 10 kilométer,
A kormány-kéz, csak 65 centiméter,
E kéz nem ér el odáig
Egészen a kuplé-gyárig.
De egy-két patent nyelv van itt,
Biz az mindent helyettesít Hodrusbányán.

Sensatio hirt közölt „Selmeci Ujság“
Ne higgyék el, hogy az egész mind hazugság;
Mert ki a tollat kezelte,
„Jótekhonycél“ vezérelte,
S olyan hires, bölcsek kritikus,
Kinek mindenütt mondják: gibic hallgass:
[Hodrusbányán.
„Sztrájkmacher“.

A kritika mindég jogos — de sokszor kellemetlen.

Mi nagyon lágy szívűek vagyunk. Ezuttal minden kellemetlenség nélkül bocsátjuk a közönség szabad élvezésére a »tej-troubadur« legújabb költeményét.

Szegény Lehar! Hogy nem jutott eszébe a hodrusi erdőben keresni librettistát még a Vig özvegy megzenésítése előtt. Micsoda szerencsét csinálhatott volna.

Aztán merje valaki mondani, hogy nincsen jó hatása a hodrusi tejnek!!

A megjedjt Kibic.

Selmecbánya

és

Hont vármegye

közügyeinek

őszinte és bátor

szószólója

a

Selmeci Ujság.

Szerkesztőség:

Selmecbánya, Deák Ferenc-u. 2.

Kiadóhivatal:

Nádossy Ferenc Zólyom,

hová a hirdetési díjak s vidéki

előfizetési pénzek küldendők.

Egyedül csak a
Singer Co.

varrógép részvénytársaságnál kaphatók.

Fióközllet minden nagyobb városban.

Selmecbánya: Kossuth-Lajos-tér 4.

Szíves figyelmeztetésül! Minden varrógép, melyet más varrógép üzlet „Singer varrógép” elnevezés alatt forgalomba bocsát, csak utánzata egyik régebbi szerkezetünknek, amely családi gépeink új szerkezeténél fogva úgy szerkezet, mint használhatóság tekintetében a mienktől nagyon távol áll. 27.

Tanulóul felvétetik

egy jó házból való fiu KÖRMENDY GÉZA
főszer és csemegeüzletében SZÉCSÉNYBEN
(Nógrádmegye.)

Felhívás!

Az „Első Selmecbányai Ing- és Fehérneműgyár részvénytársaság” t. c. részvényesei felkértek, hogy a részvények névértékének 30 %-át, azaz részvényenkint 60 K-t harmadik részlet fejében az alakuló közgyűlés határozata alapján folyó évi szeptember 1-ig a Selmecbányai Kereskedelmi és Hitelintézetnél lefizetni sziveskedjenek.

Azon részvényesek, kik a fizetést a kitűzött határidőre nem teljesítik, a kitűzött határidőtől kezdve 6 %-os késedelmi kamatot tartoznak fizetni. Amennyiben pedig valamely részvényes a fizetést a kitűzött határidőtől számított 30 nap múlva sem teljesítené, az igazgatóság a késedelmeseiket a fizetésnek 8 nap alatti teljesítésére ajánlott levélben felhívja.

Azon részvényeket, melyekre a fizetés ekkor sem teljesítették, az igazgatóság semmiséknek nyilváníthatja és a megsemmisített részvények tulajdonosai a már teljesített befizetések tekintetében — a kereskedelmi törvény 153. §. rendelkezéseinek fentartásával — minden igényüket elvesztik. Az igazgatóság a megsemmisített helyett új részvényeket bocsáthat ki; az ekként eredményezett többlet a társaság tartalékalapjához csatolandó.

Selmecbánya, 1907. augusztus 15-én.

37 3-1

Az igazgatóság.

Nádossy Ferenc Zólyom.

Motorerőre berendezett könyvnyomda.

Könyvkötészet. Nyomtatvány-raktár. Ruggyanta-bélyegzők. Lapkiadóhivatal.

TELEFON 11.

MODERN GÉPEKKEL,

□ nagymennyiségü □

□ BETŰANYAGGAL □

◦ felszerelt motorerőre berendezett ◦

KÖNYVNYOMDÁM

minden e szakmába vágó munkát

≡ gyorsan s pontosan szállit. ≡

▽△▽

Vállalatom a kor színvonalán áll s

a felvidék egyik elsőrangú könyv és

≡ műnyomó intézete. ≡

△▽△

Munkáim izléses, pedáns kivitelére

≡ nagy gondot fordítok ≡

Bérbeadó lakás.

A Hell házban egy négy utcai szobából, konyha és hozzátartozó mellékhelyiségekben álló másodemeleti lakás november hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bőveb tájékozás dr. Ungár Kálmán ügyvéd irodájában kapható.

Ház eladás.

Az Iparos-u. IV/235. sz. ház, mely szép emeletes lakással, hozzá való mellékhelyiségekkel, légszuszvillagítással, két földszinti lakással és nagy gyümölcsös kerttel bir, ugyanott IV/237. számú ház, mely szép földszintes lakással, hozzá tartozó mellékhelyiségekkel, légszuszvillagítással, virágos és kis gyümölcsös kerttel bir, szabadkézből eladó.

Bővebket

Holvay Károlynál, Selmecbánya.

36 3-1